

Sygn. akt: VII U 1802/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca – SSO Grażyna Cichosz

Protokolant prot. sądowy Przemysław Ochal

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2015 roku w Lublinie

sprawy W. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 30 czerwca 2014 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala W. G. prawo do emerytury od dnia (...) roku.

VII U 1802/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 30.06.2014 r., (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w L., odmówił W. G. prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 07.02.1983 r. (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), albowiem wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na dzień 01.01.1999 r. Jak bowiem wskazał organ, w przedłożonym przez W. G. świadectwie pracy w (...) S.A. za okres od 19.07.1977 r. do 15.10.2001 r. błędnie powołano przepisy wykonawcze, określające charakter pracy wnioskodawcy na stanowisku montera instalacji sanitarnych i grzewczych (k. 70 akt emerytalnych).

W. G. wniósł od powyższej decyzji odwołanie, z którego wynika zarzut błędnych ustaleń faktycznych co do jego stażu pracy w szczególnych warunkach oraz wniosek o zmianę kwestionowanego rozstrzygnięcia poprzez ustalenie mu prawa do emerytury (k. 2, 24v. akt sprawy).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W. G. urodził się (...) Osiągnął sumaryczny staż emerytalny 25 lat (z uwzględnieniem okresów uzupełniających). Z wnioskiem o emeryturę wystąpił w dniu (...) r., oświadczając, że jako członek otwartego funduszu emerytalnego wnosi o przekazanie środków, zgromadzonych na jego koncie w tym funduszu, na dochody budżetu państwa (wniosek emerytalny – k. 1-3v. a. e.; uzasadnienie zaskarżonej decyzji).

Jako dowód osiągniętego stażu pracy w szczególnych warunkach wnioskodawca wskazał świadectwo pracy, przedłożone wcześniej do akt świadczenia przedemerytalnego (k. 17). Zgodnie z treścią tego dokumentu W. G. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako monter instalacji sanitarnych i grzewczych od 01.01.1982 r. do 13.09.1988 r. oraz od 14.02.1990 r.

do 04.10.2001 r. – stosownie do wykazu A, działu V, poz. 1. p-ktu 3 załącznika nr 1 do zarządzenie nr 9 MGPIB z 01.08.1983 r. (Dz. Urz. nr 3, poz. 6). W okresie 14.09.1988 r. – 13.02.1990 r. przebywał na urlopie bezpłatnym i wówczas był

w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudniony u innego pracodawcy jako monter wod.-kan. na budowie eksportowej w K. (świadectwo pracy – k. 18 akt „SP5”).

W. G. został zatrudniony w ówczesnym (...) Przedsiębiorstwie(...)w L., na stanowisku murarza, w pełnym wymiarze czasu pracy – od dnia 19.01.1977 r.,

na dwutygodniowy okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony (umowa o pracę z 19.01.1977 r – k. 1 akta osobowych – koperta, k. 17 a. s.).

Tzw. (...) (która to nazwa została następnie oficjalnie przyjęta) była firmą budowlaną, zajmującą się kompleksową realizacją dużych inwestycji, takich jak osiedla mieszkaniowe, bądź obiekty przemysłowe (zeznania wnioskodawcy – k. 24v. w zw. z 29 a. s.).

Z dniem 01.01.1982 r. odwołującemu powierzono stanowisko kanalizatora (angaż z 30.12.1981 r. – k. 4 a. o.). Praca ta polegała na układaniu w wykopach zewnętrznych linii przesyłowych, łączących budowany obiekt z siecią komunalną. Linie te składały się z rur żeliwnych, bądź kamionkowych, które układały brygady, składające się z 5-6 pracowników (zeznania wnioskodawcy – k. 24v. w zw. z 29 a. s.).

Wskazane czynności wykonywano bez względu na porę roku. Odpowiednio głębokie wykopy były przygotowywane przy użyciu ciężkiego sprzętu, przy czym w zimie, gdy ziemia była zmarznięta, ogrzewano ją za pomocą ognisk, bądź kotłów z gorącą, parującą wodą. W skrajnych sytuacjach, w celu umożliwienia wykopów, korzystano z usług robotników strzałowych. Opisane prace wnioskodawca wykonywał między innymi na terenie budów (...) osiedli na C. i F., Cementowni (...), Kopani B., Odlewni (...), czy też na terenie Fabryki (...) w L. (zeznania: wnioskodawcy – k. 24v. w zw. z 29; świadka S. O. – k. 28v. a. s.).

Od dnia 01.03.1997 r. ubezpieczonemu powierzono natomiast obowiązki brygadzysty, do których – w ramach procesu pracy – należało w szczególności organizowanie tego procesu wspólnie z majstrem oraz zapewnienie ciągłego frontu robót dla brygady (k. 17 a. o.). Posiadanie opisanego angażu nie prowadziło jednak do modyfikacji dotychczasowego, faktycznego zakresu prac, wykonywanych przez wnioskodawcę, a to z uwagi na małą liczebność brygady.

Nie było więc potrzeby przeznaczania dodatkowego czasu na wykonywanie oddzielnych, rozbudowanych czynności nadzorczych (zeznania: wnioskodawcy – k. 24v. w zw. z 29; świadka S. O. – k. 28v. a. s.).

Z kolei z aneksu do umowy o pracę, zawartego 10.03.1998 r. wynika,

że od 01.01.1998 r. W. G. przywrócono na dotychczasowe, „szeregowe” stanowisko robotnicze, tj. montera wod.-kan. (aneks, k. 19 a. o.).

Uciążliwe i niebezpieczne warunki pracy wnioskodawcy na stanowisku kanalizatora (montera wod.-kan.) wiązały się z przebywaniem w głębokich wykopach oraz ciągłą ekspozycją na zmienne warunki przyrodnicze, takie, jak opady, skrajne temperatury, wilgoć, czy też zapylenie (zeznania: wnioskodawcy – k. 24v. w zw. z 29; świadka S. O. – k. 28v. a. s.).

Opisywane zatrudnienie ustąpiło z dniem 15.10.2001 r. na mocy porozumienia stron (świadectwo pracy, k. 17 akt „SP5”).

Dowody, przywołane jako źródło powyższych ustaleń, Sąd – niezależnie od częściowego zaprzeczenia przez organ rentowy świadectwu pracy – uznał za wiarygodne w całości. Pierwotne znaczenie miały dla Sądu archiwalne dokumenty kadrowe, albowiem wyznaczały one formalno-prawne oraz czasowe ramy spornego zatrudnienia.

Brak podstaw do kwestionowania tych dokumentów, zwłaszcza, że im żadna ze stron nie zaprzeczała. Zeznania wnioskodawcy i świadka były dostatecznie szczegółowe, spójne wewnątrz oraz zgodne ze sobą wzajemnie, jak też z treścią dokumentów. Umożliwiały one zatem poczynienie dostatecznych ustaleń w zakresie zakwestionowanej przez organ rentowy przesłanki nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury w obniżonym wieku.

W aspekcie oceny powołanych dowodów należy szczególnie nacisk położyć na specyfikę ustalania, czy ubezpieczony, na dzień 01.01.1999 r., legitymuje się minimum 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze. Nie można bowiem tracić z pola widzenia, że okoliczność ta z jednej strony – jako przesłanka nabycia prawa do emerytury – ma charakter złożony i szczegółowy, z drugiej natomiast – podlega ona ustaleniu po upływie znacznego okresu, gdy niektóre środki dowodowe mogą ulec utracie (kompletna dokumentacja pracownicza), bądź stracić na wartości (zdolność rekonstrukcji odpowiednich zdarzeń przez świadków, stronę). Słusznie zatem Sąd Najwyższy wskazuje, że ocena we wskazanym zakresie powinna być racjonalna, bez stosowania "aptekarskiej" miary lub "stopera w rękę" (tak w uzasadnieniu wyroku z 22.04.2009 r., II UK 333/08).

W szczególności zaprzeczenie przez Oddział ZUS stosownemu świadectwu pracy z przyczyn formalnych, „redakcyjnych”, automatycznie go nie dyskwalifikuje (art. 253 zd. drugie k.p.c.), a w aspekcie materialnym nakazuje jedynie podejść do tego dowodu z większą ostrożnością, wzmagając kryteria jego oceny, zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sprowadza się to do potrzeby dostarczenia przez odwołującego nie niezbitych, ale wystarczających dowodów, które mogłyby stanowić punkt odniesienia dla takiej oceny. W efekcie dostateczne ustalenia w omawianym zakresie są możliwe, jeżeli tylko z przeprowadzonych dowodów wynika zbieżny wniosek co do zgodności świadectwa pracy (świadectwa pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze) z prawdą. W oparciu o dowody dostarczone w niniejszej sprawie wyprowadzenie takiego wniosku było możliwe.

W takim stanie rzeczy odwołanie należy uznać za zasadne.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym, niż 65 lat dla mężczyzn – tj. w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm., dalej: „rozporządzenie”) 15 lat takiej pracy przy ukończeniu 60 lat przez mężczyznę;

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. co najmniej 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W. G. złożył taki wniosek, ukończył 60 lat (w dniu(...)r.) oraz osiągnął sumaryczny staż emerytalny 25 lat, czego organ rentowy, już na etapie wydawania zaskarżonej decyzji, nie kwestionował. Odmowa prawa do emerytury nastąpiła z uwagi na niewykazanie przepisanej prawem stażu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

W myśl art. 32 ust. 2 powołanej ustawy za pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W. G., w nieprzerwanych okresach od 01.01.1982 r.

do 13.09.1988 r. oraz od 14.02.1990 r. do 04.10.2001 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał zatrudnienie robotnika budowlanego, układającego instalacje wodociągowe i kanalizacyjne w głębokich wykopach. Tego rodzaju prace są pracami w szczególnych warunkach, albowiem zostały wymienione w dziale V, pozycji 1. wykazu A, załączonego do rozporządzenia („roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach”), a okresy ich wykonywania przez wnioskodawcę – do 31.12.1998 r. – wynoszą łącznie 15 lat, 7 miesięcy i 6 dni.

Jak widać, w ramach tego stażu należało uwzględnić okres, w którym W. G. powierzono obowiązki brygadzysty. Po pierwsze bowiem angaż ten polegał dodatkowo na dozorze inżynierjno-technicznym nad pracą monterów wod.-kan. w głębokich wykopach, który sam w sobie również stanowi zatrudnienie w szczególnych warunkach, o jakim mowa w załączonym

do rozporządzenia wykazie A, dz. XIV, poz. 24. Po drugie – niezależnie od wskazanej kwalifikacji – treść obowiązków skarżącego jako brygadzysty w istocie nie prowadziła do faktycznej zmiany charakteru jego dotychczasowego zatrudnienia jako kanalizatora. Powierzony nadzór (organizowanie pracy brygady wspólnie z majstrem oraz zapewnienie ciągłego frontu robót) nie wiązał się z odseparowaniem wnioskodawcy od szkodliwego środowiska pracy, ani nawet nie kolidował z wykonywaniem w pełnym wymiarze czasu pracy „liniowych” obowiązków.

W świetle powyższych zważeń i ustaleń bez znaczenia jest wskazanie

w zakwestionowanym przez Oddział ZUS świadectwie pracy błędnego organu, który wydał stosowne zarządzenie resortowe (Minister Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa zamiast Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych). Tego rodzaju akty obecnie praktycznie straciły na znaczeniu, albowiem stanowiły instrukcję dla dawnych pracodawców, funkcjonujących

w ramach centralnie zarządzanej gospodarki uspołecznionej. Zresztą nawet wówczas miały charakter jedynie porządkujący. Niezależnie od tego,

w świadectwie pracy ubezpieczonego wszystkie inne elementy dotyczące ministerialnego zarządzenia, tj. data jego wydania, data i miejsce publikacji, dział (budownictwo), pozycja (prace wodnokanalizacyjne w wykopach) i punkt wykazu („monter instalacji sanitarnych i grzewczych”) zostały wskazane prawidłowo.

Ubezpieczony osiągnął zatem przepisane minimum stażu pracy

w szczególnych warunkach, a skoro ziściły się także pozostałe przesłanki ustalenia mu prawa do emerytury w obniżonym wieku, należało o tym orzec, zmieniając zaskarżoną decyzję, przy czym przedmiotowe prawo ustalono od dnia (...) roku, kiedy to W. G. złożył wniosek o świadczenia (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Mając powyższe na względzie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w wyroku.